

Pécsi Ítéltábla
Pf.VI.20.117/2014/12. szám
Pf.VI.20.002/2013/9. szám

A Pécsi Ítéltábla a Kárpáti Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Véghné dr. Kárpáti Brigitta ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (c\me) felperesnek - a dr. Molnár Gyula ügyvéd (8900 Z, Pacsirta utca 2.) által képviselt **alperesek neve**, cime alperesek ellen végrendelet érvényességének megállapítása iránt indított perében a **Zi** Törvényszék 2012. október 3. napján, kelt 6.P.20.089/2011/75. számú részítélete ellen a felperes által 81. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét - fellebbezett részében - helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy a keresetet az I., III.-XVII., XIX.-XXXI., XXXIX.-XLVIII. rendű alperesek vonatkozásában tekinti elutasítottnak.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a VII. rendű alperesnek 32.315 (harminckettőezer-háromszáztizenöt) forint, míg az I., III.-VII., XIX.-XXXI., XXXIX.-XLVIII. rendű alpereseknek együttesen 440.965 (négy száznegyvenezer-kilencszázhatvanöt) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára, az illetékes állami adóhatóság felhívására - az ott írt időben és módon - 1.954.200 (egymillió-kilencszázötvennégyezer-kettőszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság részítéletének indokolásában kifejtette, hogy néhai G. Jről életének utolsó hónapjaiban a felperes gondoskodott, vezette a háztartását, és ellátta a ház körüli teendőket.

Néhai G. J 2009. október 12. napján írásbeli magánvégrendeletet tett a következő tartalommal:

„1. Nyilatkozom, hogy vagyonomat az alábbi felsorolt vagyontárgyak képezik:

1.1. A **zi 0000** hrsz alatt felvett 448 m² területű lakóház, udvar, gazdasági épület elnevezésű belterületű ingatlan ½ tulajdoni illetősége, amely természetben megfelel a **Z, V** utca 00. sz. alatti családi háznak.

Az ingatlant építési magassági korlátozás terheli 20 méter magasságra és a ZMJV Városa Önkormányzata javára került bejegyzésre. (Adatok a 2009.09.25.-i tulajdoni lap alapján)

1.2. A ... Bank Zrt **Zi** Fiókjánál vezetett 00000000-00000000-00000000 sz bankszámlán lévő összeg, a halálom időpontjában.

1.3. A **R** Bank Zrt. Fiókjánál vezetett 00000000-00000000-00000000 sz. bankszámlán lévő összeg, a halálom időpontjában.

1.4. Valamennyi ingóság amely az 1.1-1.2 pontban írt ingatlanokban található.

1.5. Egyéb a halálom esetén az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatósággal szemben fennálló vagy fennmaradó követelés.

1.6. Néhai G. J-ne szül.: **P.J** hagyatékából öröklésre kerülő valamennyi vagyontárgy.

2. Kijelentem, hogy a halálom bekövetkezésekor az 1. pontban felsoroltakból 1.1.-1.2.-1.3-1.4 és 1.6-1.7 pontokban megjelölt vagyontárgyakat kizárólag

Név: felperes neve

születési név: felperes leánykori neve,

született: **A**, 1953.00.00.

anyja neve: **Cs. R**

lakcím: 0000 **Z**, **B** u. 00.

3. Meghagyom, hogy végrendeleti örökösöm engem halálom után római katolikus vallásomnak megfelelően feleségemmel közös sírban temessen el és állíttasson a sírra zárt síremléket, azon mindkettőnk nevét feltüntetve. E kötelezettség teljesítése feltétele annak, hogy a végrendeleti örökös a végrendeleti részesedését megkapja.

4. A jelen végrendeletem 2 példányban készült, melyből 1 példány magamnál, 1 példány Dr. ... ügyvédnél kerül letétbe helyezésre.

5. Halálom esetén a végrendeleti példányt őrző ügyvéd az illetékes közjegyző részére juttassa el azt és intézkedjen a hagyatékra a végrendelet szerinti átadásáról a közjegyző rendelkezése alapján.

6. A jelen vég intézkedésemet megelőzően tett bárminemű, halálom esetére tett ígéretem, nyilatkozatom és intézkedésem hatályát veszti.

A jelen okiratban foglalt végrendeletemet a jelenlévő tanúk előtt saját kezűleg írtam alá."

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a végrendeletet dr. ... ügyvéd szerkesztette, és ellenjegyezte, **G.I** és **N. M** tanúként írták alá néhai G.J **Z**, **V** utca 00. szám alatti otthonában, négyük együttes jelenlétében. Az örökhagyót korábban a végrendeleti tanúk egyike sem ismerte.

Néhai G. J 2009. október 27. napján hunyt el. Hagyatékát dr. **T.S zi** közjegyző adta át ideiglenes hatállyal, a végrendelet ellenére törvényes öröklés jogcímén 1/9 arányban az I. rendű alperesnek, 1/12-1/12 arányban a II.-III. rendű alperesnek, személyenként 1/18 arányban a IV.-VII. rendű alperesnek, személyenként 1/24 arányban a VIII.-XIII. rendű alperesnek, személyenként 1/48 arányban a XIV.-XVII. rendű alperesnek, személyenként 1/60 arányban a XVIII.-XXI. rendű alperesnek, személyenként 1/72 arányban a XXII.-XXV. rendű alperesnek, személyenként 1/20 arányban a XXVI.-XXVII. rendű alperesnek, míg személyenként 1/144 arányban a XXVIII.-XXXI. rendű alperesnek a 2010. november 25. napján meghozott, 24017/Ü/679/2009/77. számú hagyatékátadó végzésével. A közjegyző az írásbeli magánvégrendeletet nem tekintette érvényes végintézkedésnek, mert az a szöveg nyelvtani értelmezése alapján örökösnevezést nem tartalmazott.

A felperes módosított keresetében azt kérte megállapítani, hogy néhai G. J **Zen**, 2009. október 12. napján tett írásbeli magánvégrendelete érvényes, ezért a **z 000/1** és **0000** helyrajzi számú ingatlanok kivételével az ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzésben felsorolt hagyatéki vagyontárgyak felett tulajdonjogot szerzett. Kérte továbbá az illetékes földhivatal megkeresését a tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése érdekében.

Másodlagosan - az elsődleges kereseti kérelem aplotalansága esetére - az I.-XXXI. rendű alpereseket 1.780.000 forint és törvényes mértékű késedelmi kamatainak megfizetésére kérte kötelezni hagyatéki hitelezői igény címén az örökhagyó részére 2009. augusztus 11-től 2009. október 27. napjáig, 75 napra nyújtott gondozási, élelmezési és szállítási feladatok, valamint ház körüli, kerti munkák, állagmegóvási munkálatok, továbbá a törvényes örökösök felkutatásával felmerült kiadások megtérítése címén, külön - külön részletezve a költségeket.

A közös jogi képviselővel eljáró I.-VII., IX.-XXXI. rendű alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

A végrendeletet három okból is érvénytelennek tartották: elsődlegesen azért, mert az örökösnevezést nem tartalmazott, másodlagosan azért, mert a meghagyás terheltjének személyét nem jelölte meg, illetve a meghagyást a felperes nem teljesítette, harmadlagosan pedig azért, mert a végrendeleti tanúk az örökhagyó személyazonosságának tanúsítására nem voltak képesek. Állították, hogy **N. M** tanú nem is volt jelen, amikor a végrendeletet az örökhagyó aláírta.

A hagyatéki hitelezői igényt azért tartották aplotalannak, mert a felperes nem bizonyította, hogy az általa állított szolgáltatásokat nyújtotta, és nem igazolta azok ingyenességét sem.

A VIII. rendű alperes szintén a kereset elutasítását kérte. Az I.-VII., IX.-XXXI. rendű alperesek ellenkérelmében felsorolt indokok mellett arra is hivatkozott, hogy az örökhagyó végintézkedést egyáltalán nem akart tenni, és jogellenes fenyegetéssel, illetve tisztességtelen befolyással bírták rá az okirat aláírására.

A felperes a XXXII.-XXXV. rendű alperesekkel szemben előterjesztett kereseti kérelmétől elállt. Ezért az elsőfokú bíróság az I.-XXXI. rendű alperesekre

vonatkozóan hozott részítéletet, melyben a felperes keresetét elutasította a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 201.§-ának (1) bekezdése, 361.§-ának (1) bekezdése, 478.§-ának (1) bekezdése, 479.§-ának (1) bekezdése, 486.§-ának (2) és (3) bekezdése, 599.§-ának (2) bekezdése, 629.§-ának (1) bekezdése, 631.§-ának *a)* pontja, 636.§-ának (1) bekezdése, 642.§-ának (1) és (2) bekezdése, 649.§-ának (1) bekezdés *a)* és *c)* pontja, 653.§-a, 677.§-ának (1) bekezdés *c)* pontja, valamint a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 85. és 86. számú állásfoglalása alapján.

Az elsőfokú bíróság részítéletének jogi indokolásában rögzítette, hogy az írásbeli magánvégrendelet a nyelvtani értelmezés szerint valóban nem tartalmaz örökösnevezést, azonban a favor testamenti elvét alkalmazva, logikai értelmezéssel megállapítható, hogy néhai G. J a felperest tette hagyatéka örökösévé. Kiemelte, hogy a bírói gyakorlat szerint az örökösnevezés érvényességéhez az örökös név szerinti megnevezése nem is szükséges.

Részletes tényállítás hiányában és bizonyítatlanság okán alaptalannak találta a VIII. rendű alperes hivatkozását, miszerint az örökhagyó végrendeletet nem is kívánt tenni, jogellenes fenyegetéssel, illetve tisztességtelen befolyással bírták rá az okirat aláírására (Ptk.649.§-ának (1) bekezdés *a)* és *c)* pontja).

Nem tartotta megállapíthatónak az elsőfokú bíróság azt az alperesi hivatkozást sem, hogy a végrendeletet nem két tanú együttes jelenlétében írták alá (Ptk.629.§-ának (1) bekezdés *b)* pontja). Ugyan N. M tanúvallomásában határozottan állította, hogy nem volt jelen a végrendelet aláírásakor, az örökhagyót nem ismerte, vele nem találkozott személyesen, ezt közjegyzői okiratban is megerősítette még egészségesen, agyi infarktusa előtt, azonban dr. ... ügyvéd, G.I végrendeleti tanú, továbbá B. A, Sz. M, J.Z.T, Zs.Zné és Rné dr. B.M tanúk vallomása alapján arra a következtetésre jutott, hogy N. M jelen volt az örökhagyó otthonában a végrendelet aláírásakor.

Az az ok, amelynek alapján az elsőfokú bíróság a perbeli írásbeli magánvégrendeletet mégis érvénytelennek találta, a Ptk.631.§-ának *a)* pontjában írt tanúzási képesség hiánya. Megállapította ugyanis, hogy N. M tanú a végrendelkező személyazonosságának tanúsítására nem alkalmas, mert az örökhagyót előzőleg személyesen nem ismerte, és személyazonosságát kétségtelen bizonyossággal, hitelt érdemlő módon nem állapította meg. A tanúk és az örökhagyó egymásnak történő - dr. ... és G.I tanúk által állított - bemutatkozását önmagában nem tartotta elegendőnek a végrendelkező személyazonosságának kétségtelen bizonyossággal való megállapításához.

A hagyatéki hitelezői igény jogcímén előterjesztett követelést azért utasította el a törvényszék, mert az örökhagyónak nyújtott gondozás, tartás, hagyatéki hitelezői igényt csak akkor alapoz meg, ha az örökségi juttatás ígérete ellenében történt (PK 89. számú állásfoglalás). Tényként rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy az örökhagyó házastársa halálától az örökhagyó haláláig, mintegy két és fél hónapon

keresztül a felperes gondoskodott néhai G. Jról. Azonban azt megállapítani nem tudta pontosan, hogy a felperes milyen szolgáltatásokat nyújtott, ezekkel összefüggésben milyen kiadásai merültek fel, illetőleg hogy a költségeket saját pénzeszközéből fedezte a felperes. Az örökhagyó halála után felmerült kiadások pedig nyilvánvalóan nem tekinthetők az örökhagyó tartozásainak (örökösök felkutatásának költsége).

A pervesztességre tekintettel a felperest kötelezte az elsőfokú bíróság a perköltség megfizetésére, mely az illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett, Magyar Államnak járó 900.000 forint elsőfokú eljárásai illetékből, valamint az I.-VII., IX.-XXXI. rendű alperesek jogi képviselőjével felmerült 889.000 forint, valamint a VIII. rendű alperes jogi képviselőjével felmerült 317.500 forint perköltségből áll.

Az elsőfokú részítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben annak az elsődleges kereseti kérelme szerinti megváltoztatását és az alperesek perköltségben való marasztalását kérte.

Állította, hogy a végrendelet érvényes, mert azt az örökhagyó a két tanú együttes jelenlétében írta alá, és a két tanú a végrendelettel személyazonosságáról meggyőződött. Hivatkozott a Kúria Pfv.I.21.846/2011. számú ítéletére, mely alapján kiemelte, hogy **N. M** tanú kifejezetten a végrendelet elkészítése céljából ment az örökhagyó lakására, ahol személyesen találkoztak az örökhagyóval, és a végrendeletet szerkesztő ügyvéd felolvasta a végrendeletet, amely az örökhagyó személyi adatait is tartalmazta. A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 86. számú állásfoglalásából következően az örökhagyó személyazonosságának tanúsításának lehetséges módja az is, ha a körülmények lehetőséget adnak arra, hogy a tanúban kialakuljon az a meggyőződés, hogy helyesen ismerte fel az örökhagyót, és ez utóbbi valóban is bizonyul. Hangsúlyozta, hogy **N. M** tanú által jól ismert személy, dr. ... ügyvéd magatartása - a felolvasott végrendeletet maga is aláírta, és ügyvédi ellenjegyzéssel látta el - alkalmas volt arra, hogy **N. M** tanúban kialakuljon az a meggyőződés, hogy helyesen ismerte fel a végrendelettel.

Utalt arra is, hogy az ügyvéd jelenléte és az okirat ellenjegyzése biztonságérzettel kellett, hogy eltöltse **N. M** tanút, aki esetleg nem volt teljesen tisztában a jogi követelményekkel. Az ügyvédekbe vetett bizalmat ingatja meg - álláspontja szerint - az elsőfokú határozat.

Az I.-VII., IX.-XXXI. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben a részítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérték. Fenntartották azon állításukat, hogy **N. M** tanú nem volt jelen az örökhagyó lakásán a végrendelet aláírásakor, az örökhagyó nem az ő jelenlétében írta alá a végrendeletet, nem is ismerte az örökhagyót. Arra hivatkoztak, hogy a Ptk.629.§-ának *b)* pontja szerint érvénytelen a végrendelet. Előadták, hogy **N. M** tanúvallomását a közjegyző előtt tett nyilatkozata és nyilatkozatáról egy másik időpontban készült hangfelvétel is bizonyítja. Utaltak arra, hogy a végrendeletet szerkesztő és ellenjegyző ügyvéd érdekelt tanú a peres eljárásban, és szavahihetősége megkérdőjelezhető. Kiemelték a tanúvallomásokból a háziorvos nyilatkozata és a háziorvosi dokumentáció közötti ellentmondást: azt a tényt, hogy a

dokumentáció szerint a háziorvos a végrendelet aláírása körüli időpontban nem járt az örökhatyó házában, hanem az örökhatyó járt személyesen a rendelőben.

Abban az esetben, ha **N. M** tanú mégis jelen volt egyidejűleg a másik tanúval és az örökhatyóval a végrendelet aláírásakor, az örökhatyó személyazonosságáról akkor sem győződött meg, így a végrendelet a Ptk.631.§-ának *a)* pontja alapján érvénytelen - álláspontjuk szerint.

A másodfokú tárgyaláson szóban megismételt ellenkérelemben a végrendeletet azért is érvénytelennek tartották, mert a felperes a meghagyásban írt kötelezettséget nem teljesítette, nem állított síremléket az örökhatyónak, ez a meghagyás pedig feltétele volt a végrendeleti öröklésnek.

A VIII. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú részítéletet helyes indokainál fogva kérte helybenhagyni és a felperest másodfokú perkölttségben marasztalni.

A Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.002/2013/9. sorszám alatt részítéletet hozott, melyben az elsőfokú bíróság részítéletét fellebbezett részében helybenhagyta azzal a pontosítással, hogy a keresetet az I.-XXXI. rendű alperesek vonatkozásában tekinti elutasítottnak. A perkölttség viseléséről a pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel rendelkezett.

A felperes által a jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján indult felülvizsgálati eljárásban kiderült, hogy XXX.rendű alperes neve XVIII. rendű alperes a másodfokú eljárás folyamán, 2013. április 1. napján elhalálozott, ezért a Kúria visszaküldte az iratokat az ítéltáblára. Ezután a Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.002/2013/13. sorszámú, 2014. február 27. napján jogerőre emelkedett végzésével megállapította, hogy a másodfokú eljárás 2013. április 1. napján félbeszakadt, és Pf.VI.20.002/2013/9. számú részítélete hatálytalan. Megállapította egyúttal, hogy néhai XXX.rendű alperes neve XVIII. rendű alperes jogutódai a XXXIX., XL. és XLI. rendű alperesek.

Ezt követően az alperesek bejelentése nyomán a Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.058/2014/2. számú, 2014. szeptember 5. napján jogerőre emelkedett végzésével megállapította, hogy az eljárás ismételen félbeszakadt 2014. március 4. napján a II. rendű halála miatt, néhai **W.Fné** született **B.A** jogutódainak perbelépéséig, illetőleg perbevonásáig.

Mindezek után a Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.117/2014/2. számú, 2014. november 5. napján jogerőre emelkedett végzésével megállapította, hogy a néhai **W.Fné** II. rendű alperes jogutódai a XLII.-XLVIII. rendű alperesek.

Az új eljárásban a felperes fellebbezését fenntartotta.

Az I.-VII., IX.-XXXI., XXXIX.-XLVIII. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú részítélet helybenhagyását kérték helyes indokai alapján.

A VIII. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében szintén az elsőfokú részítelek helybenhagyását kérte helyes indokai alapján.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást túlnyomórészt helyesen állapította meg, a megállapított tényekből helytálló jogi következtetést vont le, és érdemi döntése is lényegében helyes. Ezért az elsőfokú részíteleket a másodfokú bíróság a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Vizsgálta a másodfokú bíróság az I.-VII., IX.-XXXI. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmében felhozott, az elsőfokú eljárás során már részletezett érveket annak alátámasztására, hogy **N. M** tanú nem volt jelen az örökhagyó lakásán a végrendelet aláírásakor. Annak elismerése mellett, hogy nem aggály nélküliek **N. M** tanú jelenlétére vonatkozó tanúvallomások, illetve körülmények, mint bizonyítékok, mégis a másodfokú bíróság álláspontja szerint e kétségek nem érik el azt a szintet, amely az ellenkező meggyőződés kialakulásához elégséges lenne, sem külön-külön, sem összességében értékelve a tanúvallomásokat és bizonyítékokat.

Valóban **B. A** titkárnőként, **Sz. M**, **J.Z.T** és **G.I** ügyfélként mind dr. ... ügyvéd érdekeltségi köréből kerültek ki. Tény az is, hogy **J.Z** tanú neve csak a peres eljárás későbbi szakaszában merült fel - aki azt bizonyíthatta, hogy a már korábban bejelentett **Sz. M**sal együtt keresték az ügyvédet, és mindketten látták, hogy az ügyvéd két személlyel, köztük **N. M**sal távozott az örökhagyó házából a végrendelet aláírása napján.

A házi orvos, **Rné dr. B.M** és asszisztense, **Zs.Zné** - aki egyúttal az örökhagyó szomszédja volt - tanúkkal kapcsolatban azonban érdekeltségi viszony nem merült fel. Ők is mindketten látták **N. M** az örökhagyó háza előtt - egyikük bemenni, másikuk kijönni - az ügyvéddel és a másik végrendeleti tanúval együtt a végrendelet aláírásának napján. A házi orvos és az asszisztense érdektelen tanúvallomását az a tény sem rontja le, hogy az orvosi dokumentáció elírást tartalmaz.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bíróság azon ténymegállapításával, hogy **N. M** végrendeleti tanú jelen volt dr. ... ügyvéddel és **G.I** tanúval együtt az örökhagyó lakásán a végrendelet készítésekor.

Osztotta a másodfokú bíróság a felperes fellebbezésében írt azon véleményét, hogy nem szükséges az örökhagyó azonosításához az örökhagyó személyi igazolványának ellenőrzése a tanúk részéről. A bírói gyakorlat e szigorú értelmezéshez képest megengedőbb, mert egyéb más módon is kialakulhat a tanúban az a meggyőződés, hogy a végrendeletet előttük aláíró személy azonos a végrendeletben írt örökhagyóval. A felperes által felhívott jogeset (Kúria Pfv.I.21.846/2011.) azonban más tényálláson alapul, hiszen ott az ügyvéd által tanúként magával vitt titkárnő számára az örökhagyó személyazonosságának hitelt érdemlő módon történő megállapításához alapot adott az, hogy az örökhagyó személyi adatait ismerte, mert azokat az ügyvéd diktálta le előtte neki. Jelen esetben azonban az örökhagyót korábban nem ismerte **N. M**, és ő maga a

végrendeletet nem olvasta. Ez kétség kívül megállapítható a végrendelet aláírásakor jelenlévők egybehangzó nyilatkozata alapján.

Ezért a másodfokú bíróság vizsgálta a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az egyéb körülményeket arra vonatkozóan, hogy **N. M** tanú meggyőződhetett-e néhai G.J örökhagyó személyazonosságáról.

Dr. ... ügyvéd előadása szerint (dr. **T.S** közjegyző iratai között 679/2009/60. szám alatt iktatott összefoglaló) a végrendelet keltének napján kétszer járt az örökhagyónál, első ízben 2009. október 12. napján délelőtt **G.I** tanúval és **B. A** titkárnővel, akit szintén tanúként vitt magával. Az örökhagyó végrendeletét már korábban kézzel lejegyzetelte az ügyvéd, ezen a napon délelőtt a legépelt végrendeletet és az annak elkészítésére vonatkozó ügyvédi megbízási szerződést vitte magával. Ekkor mégsem került sor sem a megbízási szerződés, sem a végrendelet aláírására, mert mindkét okirat elírást tartalmazott: Dr. **T.S** közjegyző iratai között 706/2009/1. szám alatt iktatott megbízási szerződés 1.1. pontja szerint néhai G.J akként kívánt végrendelkezni, hogy minden ingó és ingatlan vagyonának örökösévé **E.Snét** jelölte ki. Ugyanezen megbízási szerződés 1.2. pontjában néhai G.J megbízó a folyamatban levő hagyatéki eljárásban volt felesége, „néhai G.Jné sz. **P.J** után örökölendő vagyonává **G.It** jelölte ki”. A végrendelet pedig felperes neve örökös személyi adataiban tartalmazott elírást. Az elírások kijavítása érdekében az ügyvéd és az akkor jelen lévő két tanú - **G.I** és **B. A** - visszament az ügyvédi irodába azzal, hogy a délutáni órákban ismét felkeresik az örökhagyót a kijavított okiratok aláírása céljából. **B. A** azonban délután már nem ért rá, ezért kérte fel az ügyvéd **N. M** tanúzásra az irodában. Így **B. A** helyett, **G.I** mellett **N. M** tanú kísérté el dr. ... ügyvédet ismételten néhai G.J otthonába.

Amennyiben határozott és következetes állításával ellentétben **N. M** tanú valóban jelen volt a végrendelet tényleges délutáni aláírásakor, tanúzása akkor érvényes, ha néhai G.J örökhagyó személyazonosságáról valamilyen módon meggyőződött. Az itt történekről három személy tanúvallomása áll rendelkezésre: **N. M** mindvégig következetesen állította, hogy G.Jt nem ismeri, vele nem találkozott, így nem is mutatkozott be neki (19. és 26. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt tanúvallomása, 19/A/3. alatti közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozata + a hangfelvétel). **G.I** tanú oly módon azonosította G.Jt, hogy bemutatkoztak egymásnak, de arról nem tett nyilatkozatot, hogy **N. M** és G.J is bemutatkoztak-e egymásnak (19. számú jegyzőkönyvbe foglalt vallomása). Dr. ... ügyvéd tanúvallomásában (19. számú jegyzőkönyv) úgy nyilatkozott, hogy a tanúk bemutatkoztak G.Jnek. Ebből nem következik az, hogy G.J bemutatkozott **N. M**nak.

Az a körülmény, amely egyértelművé tette **N. M** előtt, hogy a végrendelet tevő személy G.J örökhagyó maga, az a végrendelet, illetve a végrendelet készítését megelőző megbízás felolvasása lehetett - hiszen mindkét okirat tartalmazta az örökhagyó nevét és személyi adatait. **G.I** és dr. ... ügyvéd is határozottan állították, hogy a végrendeletet az ügyvéd felolvasta, kérdése, észrevétele G.Jnek nem volt.

A megbízási szerződés felolvasására nincs adat a periratok között. A megbízási szerződés súlyos tartalmi hibát és elírást rejtett, amely ugyanaznap délelőtt kiderült: **G.I**t részleges örökösévé nevezte ki, amely ellentétben állt a végrendelet tartalmával, miszerint felperes a kizárólagos örököse minden ingó és ingatlan vagyonának, továbbá felperes neve is elírásra került **E.Snéként**.

Az ítéltábla a rendelkezése álló okiratokat és bizonyítékokat egybevetve, együttesen értékelve - így dr. ... ügyvéd, **G.I** és **N. M** tanúvallomását, valamint a 2009. október 12. napján kelt megbízási szerződést és végrendeletet - arra a meggyőződésre jutott, hogy sem a megbízási szerződés, sem a végrendelet nem került felolvasásra az örökhagyó és a tanúk együttes jelenlétében, az aláírást megelőzően.

Ha a végrendeletet szerkesztő ügyvéd felolvasta volna a végrendeletet, akkor egyértelműen kiderült volna mind a négy aláíró számára, hogy az örökösnevezést nem tartalmaz. A 2. pontban írt mondat befejezetlen, éppen az a szó hiányzik belőle, hogy halála esetén vagyontárgyait felperesre *hagyja* az örökhagyó. Ez a hiányosság a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőnek feltűnt, éppen emiatt találta a végrendeletet érvénytelennek, és ezért adta át a hagyatékokat ideiglenes hagyatékátadó végzéssel a törvényes öröklés rendje szerint.

Ha dr. ... ügyvéd felolvasta volna hangosan a végrendeletet, arra is fény derült volna, hogy a végrendelet 1.4. pontjában írtak ellentétben állnak a megelőző pontokban írtakkal. A végrendelet 1.2. pontjában ugyanis nem ingatlan, hanem bankszámlán lévő összeg szerepel, és „ingatlanok” helyett csak egy ingatlan került megjelölésre.

Nyilvánvalóan a megbízási szerződés sem került felolvasásra, hiszen abban benne maradtak a már részletezett pontatlanságok, ellentmondások.

A fenti körülmények a bizonyosság erejével utalnak arra, hogy a végül aláírt - ezzel okirati minőségre emelt - szövegtervezetek sem az okiratszerkesztő ügyvéd általi felolvasás, sem az örökhagyó általi elolvasás útján újbóli ellenőrzésre nem kerültek, különben - dr. ... és **G.I** tanúvallomásából következően - az örökhagyó a délelőtti javítási igényének megfelelően újból kérte volna a megfelelő szövegkorrekciókat az eljáró ügyvédtől (feltéve, hogy egyébként végrendelkezési képességgel bírt).

A fenti kirívó ellentmondások dr. ... és **G.I** tanúk vallomását - a végrendelet felolvasására vonatkozó részükben - hiteltelenné teszik. Az ő hiteltelen vallomásuk így nem döntheti meg **N. M** tanúnak azt a mindvégig következetes állítását, hogy néhai **G.J** örökhagyót nem azonosította. Egyéb bizonyíték pedig nem állt rendelkezésre **N. M** tanú vallomásával szemben, **N. M** tanú belső meggyőződésének alakulására.

A fentiekre tekintettel a néhai **G.J**től származó, **Zen** 2009. október 12. napján kelt írásbeli magánvégrendelet érvénytelen a Ptk.631.§-ának a) pontja alapján, mivel **N. M** tanú a végrendelkező személyazonosságának tanúsítására nem képes.

Az érdemében helyes elsőfokú részítéletet a másodfokú bíróság ezért helybenhagyta pontosítással. A részítélet jellegéből adódóan csak a kereset egy része felől rendelkezhet; a jelen esetben az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában kifejtettek szerint - figyelemmel a másodfokú eljárásban bekövetkezett halálesetekre is - az I., III.-XVII., XIX.-XXXI., XXXIX.-XLVIII. rendű alperesekre vonatkozik, ennyiben pontosította a másodfokú bíróság a törvényszék határozatát.

A felperes pervesztes lett, ezért ő köteles viselni mind az elsőfokú, mind a másodfokú perköltséget a Pp.78.§-ának (1) bekezdése alapján. A feljegyzett illetéket illetékfeljegyzési joga folytán az Itv.74.§-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó Kmr.13.§-ának (2) bekezdése alapján a felperes a Magyar Állam javára külön felhívásra köteles megfizetni 1.954.200 forint összegben (Itv.46.§-ának (1) bekezdése).

Az ügyvédi munkadíjat a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) bekezdés *a)* és *b)* pontja alapján - figyelemmel az (5) bekezdésére és 4/A.§-ára is - állapította meg, a 24.427.351 forint pertárgyérték alapulvételével. A 2015. január 29. napján megtartott másodfokú tárgyaláson egyik fél és jogi képviselő sem jelent meg, azonban a 2013. szeptember 5. napján megtartott másodfokú tárgyaláson az I., III.-VII., IX.-XVII., XIX.-XXXI., XXXIX.-XLVIII. rendű alperesek jogi képviselője személyesen megjelent, emellett írásbeli ellenkérelmet is előterjesztett. Ezért állapította meg az ő munkadíját magasabb összegben az ítélőtábla a VIII. rendű alperes jogi képviselőjének munkadíjához képest. A VIII. rendű alperes jogi képviselője ugyan írásban ellenkérelmet előterjesztett, azonban a tárgyaláson személyesen nem jelent meg, és csupán egy alperest képviselt.

P é c s , 2015. január 29.

. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, dr. Vogycska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró

Pécsi Ítéltábla

Pf.VI.20.002/2013/9. szám

Pf.VI.20.117/2014/12. szám

A Pécsi Ítéltábla a Kárpáti Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Véghné dr. Kárpáti Brigitta ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (cime) felperesnek - a dr. Molnár Gyula ügyvéd által képviselt **alperesek neve** cime alperesek ellen végrendelet érvényességének megállapítása iránt indított perében a Zi Törvényszék 2012. október 3. napján kelt,

6.P.20.089/2011/75. számú ítélete ellen a felperes által 81. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részíteletét - fellebbezett részében - helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy a keresetet az I-XXXI. rendű alperesek vonatkozásában tekinti elutasítottnak.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I-VII. rendű, IX-XXXI. rendű alperesnek együttesen 440.965 (négy száznegyvenezer-kilenc százhatvanöt) forint, míg a VIII. rendű alperesnek 25.445 (huszonötezer-négy száznegyvenöt) forint + ÁFA másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára, az illetékes állami adóhatóság felhívására - az ott írt időben és módon - 1.954.200 (egymillió-kilenc százötvennégyezer-kettő száz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

A részítelet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság részíteletének indokolásában kifejtette, hogy néhai G.Jről életének utolsó hónapjaiban a felperes gondoskodott, vezette a háztartását, és ellátta a ház körüli teendőket.

Néhai G.J 2009. október 12. napján írásbeli magánvégrendeletet tett a következő tartalommal:

„1. Nyilatkozom, hogy vagyonomat az alábbi felsorolt vagyontárgyak képezik:

1.1. A **zi 0000** hrsz alatt felvett 448 m² területű lakóház, udvar, gazdasági épület elnevezésű belterületű ingatlan ½ tulajdoni illetősége, amely természetben megfelel a **Z, V** utca 00. sz. alatti családi háznak.

Az ingatlant építési magassági korlátozás terheli 20 méter magasságra és a ZMJV Városa Önkormányzata javára került bejegyzésre. (Adatok a 2009.09.25.-i tulajdoni lap alapján)

- 1.2. A ... Bank Zrt Zi Fiókjánál vezetett 00000000-00000000-00000000 sz bankszámlán lévő összeg, a halálom időpontjában.
- 1.3. A R Bank Zrt. Fiókjánál vezetett 00000000-00000000-00000000 sz. bankszámlán lévő összeg, a halálom időpontjában.
- 1.4. Valamennyi ingóság amely az 1.1-1.2 pontban írt ingatlanokban található.
- 1.5. Egyéb a halálom esetén az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatósággal szemben fennálló vagy fennmaradó követelés.
- 1.6. Néhai G.Jné szül.: P.J hagyatékából öröklésre kerülő valamennyi vagyontárgy.

2. Kijelentem, hogy a halálom bekövetkezésekor az 1. pontban felsoroltakból 1.1.-1.2.-1.3-1.4 és 1.6-1.7 pontokban megjelölt vagyontárgyakat kizárólag

Név: felperes neve
születési név: felperes leánykori neve,
született: A, 1953.12.16.
anyja neve: Cs. R
lakcím: 0000 Z, B u. 00.

3. Meghagyom, hogy végrendeleti örökösöm engem halálom után római katolikus vallásomnak megfelelően feleségemmel közös sírban temessen el és állíttasson a sírra zárt síremléket, azon mindkettőnk nevét feltüntetve. E kötelezettség teljesítése feltétele annak, hogy a végrendeleti örökös a végrendeleti részesedését megkapja.

4. A jelen végrendeletem 2 példányban készült, melyből 1 példány magamnál, 1 példány Dr. ... ügyvédnél kerül letétbe helyezésre.

5. Halálom esetén a végrendeleti példányt őrző ügyvéd az illetékes közjegyző részére juttassa el azt és intézkedjen a hagyatékra a végrendelet szerinti átadásáról a közjegyző rendelkezése alapján.

6. A jelen vég intézkedésemet megelőzően tett bárminemű, halálom esetére tett ígéretem, nyilatkozatom és intézkedésem hatályát veszti.

A jelen okiratban foglalt végrendeletemet a jelenlévő tanúk előtt saját kezűleg írtam alá."

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a végrendeletet dr. ... ügyvéd szerkesztette, és ellenjegyezte, G.I és N. M tanúként írták alá néhai G.J Z, V utca

11. szám alatti otthonában, négyük együttes jelenlétében. Az örökhagyót korábban a végrendeleti tanúk egyike sem ismerte.

Néhai G.J 2009. október 27. napján hunyt el. Hagyatékát dr. T.S zi közjegyző adta át ideiglenes hatállyal, a végrendelet ellenére törvényes öröklés jogcímén 1/9 arányban az I. rendű alperesnek, 1/12-1/12 arányban a II-III. rendű alperesnek, személyenként 1/18 arányban a IV-VII. rendű alperesnek, személyenként 1/24 arányban a VIII-XIII. rendű alperesnek, személyenként 1/48 arányban a XIV-XVII. rendű alperesnek, személyenként 1/60 arányban a XVIII-XXI. rendű alperesnek, személyenként 1/72 arányban a XXII-XXV. rendű alperesnek, személyenként 1/20 arányban a XXVI-XXVII. rendű alperesnek, míg személyenként 1/144 arányban a XXVIII-XXXI. rendű alperesnek a 2010. november 25. napján meghozott, 24017/Ü/679/2009/77. számú hagyatékátadó végzésével. A közjegyző az írásbeli magánvégrendeletet nem tekintette érvényes végintézkedésnek, mert az a szöveg nyelvtani értelmezése alapján örökösnevezést nem tartalmazott.

A felperes módosított keresetében azt kérte megállapítani, hogy néhai G.J Zen, 2009. október 12. napján tett írásbeli magánvégrendelete érvényes, ezért a z 000/1 és 0000 helyrajzi számú ingatlanok kivételével az ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzésben felsorolt hagyatéki vagyontárgyak felett tulajdonjogot szerzett. Kérte továbbá az illetékes földhivatal megkeresését a tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése érdekében.

Másodlagosan - elsődleges kereseti kérelem alaptalansága esetére - az I-XXXI. rendű alpereseket 1.780.000 forint és törvényes mértékű késedelmi kamatainak megfizetésére kérte kötelezni hagyatéki hitelezői igény címén az örökhagyó részére 2009. augusztus 11-től 2009. október 27. napjáig, 75 napra nyújtott gondozási, ételmezési és szállítási feladatok, valamint ház körüli, kerti munkák, állagmegóvási munkálatok, továbbá a törvényes örökösök felkutatásával felmerült kiadások megtérítése címén, külön - külön részletezve a költségeket.

A közös jogi képviselővel eljáró I-VII., IX-XXXI. rendű alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

A végrendeletet három okból is érvénytelennek tartották: elsődlegesen azért, mert az örökösnevezést nem tartalmazott, másodlagosan azért, mert a meghagyás terheltjének személyét nem jelölte meg, illetve a meghagyást a felperes nem teljesítette, harmadlagosan pedig azért, mert a végrendeleti tanúk az örökhagyó személyazonosságának tanúsítására nem voltak képesek. Állították, hogy N. M tanú nem is volt jelen, amikor a végrendeletet az örökhagyó aláírta.

A hagyatéki hitelezői igényt azért tartották alaptalannak, mert a felperes nem bizonyította, hogy az általa állított szolgáltatásokat nyújtotta, és nem igazolta azok ingyenességét sem.

A VIII. rendű alperes szintén a kereset elutasítását kérte. Az I-VII., IX-XXXI. rendű alperesek ellenkérelmében felsorolt indokok mellett arra is hivatkozott, hogy az örökhagyó végintézkedést egyáltalán nem akart tenni, és jogellenes fenyegetéssel, illetve tisztességtelen befolyással bírták rá az okirat aláírására.

A felperes a XXXII-XXXV. rendű alperesekkel szemben előterjesztett kereseti kérelmétől elállt. Ezért az elsőfokú bíróság az I-XXXI. rendű alperesekre vonatkozóan hozott részítéletet, melyben a felperes keresetét elutasította a Polgári törvénykönyv (továbbiakban: Ptk.) 201.§-ának (1) bekezdése, 361.§-ának (1) bekezdése, 478.§-ának (1) bekezdése, 479.§-ának (1) bekezdése, 486.§-ának (2) és (3) bekezdése, 599.§-ának (2) bekezdése, 629.§-ának (1) bekezdése, 631.§-ának *a)* pontja, 636.§-ának (1) bekezdése, 642.§-ának (1) és (2) bekezdése, 649.§-ának (1) bekezdés *a)* és *c)* pontja, 653.§-a, 677.§-ának (1) bekezdés *c)* pontja, valamint a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 85. és 86. számú állásfoglalása alapján.

Az elsőfokú bíróság részítéletének jogi indokolásában rögzítette, hogy az írásbeli magánvégrendelet a nyelvtani értelmezés szerint valóban nem tartalmaz örökösnevezést, azonban a favor testamenti elvét alkalmazva, logikai értelmezéssel megállapítható, hogy néhai G.J a felperest tette hagyatéka örökösévé. Kiemelte, hogy a bírói gyakorlat szerint az örökösnevezés érvényességéhez az örökös név szerinti megnevezése nem is szükséges.

Részletes tényállítás hiányában és bizonyítatlanság okán a VIII. rendű alperes hivatkozását, miszerint az örökhagyó végrendeletet nem is kívánt tenni, jogellenes fenyegetéssel, illetve tisztességtelen befolyással bírták rá az okirat aláírására (Ptk.649.§-ának (1) bekezdés *a)* és *c)* pontja).

Nem tartotta megállapíthatónak az elsőfokú bíróság azt az alperesi hivatkozást sem, hogy a végrendeletet nem két tanú együttes jelenlétében írták alá (Ptk.629.§-ának (1) bekezdés *b)* pontja). Ugyan N. M tanúvallomásában határozottan állította, hogy nem volt jelen a végrendelet aláírásakor, az örökhagyót nem ismerte, vele nem találkozott személyesen, ezt közjegyzői okiratban is megerősítette még egészségesen, agyi infarktusa előtt, azonban dr. ... ügyvéd, G.I végrendeleti tanú, továbbá B. A, Sz. M, J.Z.T, Zs.Zné és Rné dr. B.M tanúk vallomása alapján arra a következtetésre jutott, hogy N. M jelen volt az örökhagyó otthonában a végrendelet aláírásakor.

Az az ok, amelynek alapján az elsőfokú bíróság a perbeli írásbeli magánvégrendeletet mégis érvénytelennek találta, a Ptk.631.§-ának *a)* pontjában írt tanúzási képesség hiánya. Megállapította ugyanis, hogy N. M tanú a végrendelező személyazonosságának tanúsítására nem alkalmas, mert az örökhagyót előzőleg személyesen nem ismerte, és személyazonosságát kétségtelen bizonyossággal, hitelt érdemlő módon nem állapította meg. A tanúk és az örökhagyó egymásnak történő - dr. ... és G.I tanúk által állított - bemutatkozását önmagában nem tartotta elegendőnek a végrendelező személyazonosságának kétségtelen bizonyossággal való megállapításához.

A hagyatéki hitelezői igény jogcímén előterjesztett követelést azért utasította el a törvényszék, mert az örökhagyónak nyújtott gondozás, tartás, hagyatéki hitelezői

igényt csak akkor alapoz meg, ha az örökségi juttatás ígérete ellenében történt (PK 89. számú állásfoglalás). Tényként rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy az örökhagyó házastársa halálától az örökhagyó haláláig, mintegy két és fél hónapon keresztül a felperes gondoskodott néhai G.Jr-ól. Azonban azt megállapítani nem tudta pontosan, hogy a felperes milyen szolgáltatásokat nyújtott, ezekkel összefüggésben milyen kiadásai merültek fel, illetőleg hogy a költségeket saját pénzeszközéből fedezte a felperes. Az örökhagyó halála után felmerült kiadások pedig nyilvánvalóan nem tekinthetők az örökhagyó tartozásainak (örökösök felkutatásának költsége).

A pervesztességre tekintettel a felperest kötelezte az elsőfokú bíróság a perköltség megfizetésére, mely az illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett, Magyar Államnak járó 900.000 forint elsőfokú eljárási illetékből, valamint az I-VII., IX-XXXI. rendű alperesek jogi képviselőjével felmerült 889.000 forint, valamint a VIII. rendű alperes jogi képviselőjével felmerült 317.500 forint perköltségből áll.

Az elsőfokú részítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben annak az elsődleges kereseti kérelme szerinti megváltoztatását és az alperesek perköltségben való marasztalását kérte.

Állította, hogy a végrendelet érvényes, mert azt az örökhagyó a két tanú együttes jelenlétében írta alá, és a két tanú a végrendelkező személyazonosságáról meggyőződött. Hivatkozott a Kúria Pfv.I.21.846/2011. számú ítéletére, mely alapján kiemelte, hogy N. M tanú kifejezetten a végrendelet elkészítése céljából ment az örökhagyó lakására, ahol személyesen találkoztak az örökhagyóval, és a végrendeletet szerkesztő ügyvéd felolvasta a végrendeletet, amely az örökhagyó személyi adatait is tartalmazta. A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 86. számú állásfoglalásából következően az örökhagyó személyazonosságának tanúsításának lehetséges módja az is, ha a körülmények lehetőséget adnak arra, hogy a tanúban kialakuljon az a meggyőződés, hogy helyesen ismerte fel az örökhagyót, és ez utóbbi valóban is bizonyul. Hangsúlyozta, hogy N. M tanú által jól ismert személy, dr. ... ügyvéd magatartása - a felolvasott végrendeletet maga is aláírta és ügyvédi ellenjegyzéssel látta el - alkalmas volt arra, hogy N. M tanúban kialakuljon az a meggyőződés, hogy helyesen ismerte fel a végrendelkezőt.

Utalt arra is, hogy az ügyvéd jelenléte és az okirat ellenjegyzése biztonságérzettel kellett, hogy eltöltse N. M tanút, aki esetleg nem volt teljesen tisztában a jogi követelményekkel. Az ügyvédekbe vetett bizalmat ingatja meg - álláspontja szerint - az elsőfokú határozat.

Az I-VII., IX-XXXI. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben a részítelet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérték. Fenntartották azon állításukat, hogy N. M tanú nem volt jelen az örökhagyó lakásán a végrendelet aláírásakor, az örökhagyó nem az ő jelenlétében írta alá a végrendeletet, nem is ismerte az örökhagyót. Arra hivatkoztak, hogy a Ptk.629.§-ának b) pontja szerint érvénytelen a végrendelet. Hivatkoztak arra, hogy N. M tanúvallomását a közjegyző előtt tett nyilatkozata és nyilatkozatáról egy másik időpontban készült hangfelvétel is bizonyítja. Utaltak arra, hogy a végrendeletet

szerkesztő és ellenjegyző ügyvéd érdekelt tanú a peres eljárásban, és szavahihetősége megkérdőjelezhető. Kiemelték a tanúvallomásokból a házi orvos nyilatkozata és a házi orvosi dokumentáció közötti ellentmondást: azt a tényt, hogy a dokumentáció szerint a házi orvos a végrendelet aláírása körüli időpontban nem járt az örökhagyó házában, hanem az örökhagyó járt személyesen a rendelőben.

Abban az esetben, ha **N. M** tanú mégis jelen volt egyidejűleg a másik tanúval és az örökhagyóval a végrendelet aláírásakor, az örökhagyó személyazonosságáról akkor sem győződött meg, így a végrendelet a Ptk.631.§-ának a) pontja alapján érvénytelen - álláspontjuk szerint.

A másodfokú tárgyaláson szóban megismételt ellenkérelemben a végrendeletet azért is érvénytelennek tartották, mert a felperes a meghagyásban írt kötelezettséget nem teljesítette, nem állított síremléket az örökhagyónak, ez a meghagyás pedig feltétele volt a végrendeleti öröklésnek.

A VIII. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú részítéletet helyes indokainál fogva kérte helybenhagyni és a felperest másodfokú perköltségben marasztalni.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást túlnyomórészt helyesen állapította meg, a megállapított tényekből helytálló jogi következtetést vont le, érdemi döntése is lényegében helyes, ezért az elsőfokú részítéletet a másodfokú bíróság a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Vizsgálta a másodfokú bíróság az I-VII., IX-XXXI. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmében felhozott, az elsőfokú eljárás során már részletezett érveket annak alátámasztására, hogy **N. M** tanú nem volt jelen az örökhagyó lakásán a végrendelet aláírásakor. Annak elismerése mellett, hogy nem aggály nélküliek **N. M** tanú jelenlétére vonatkozó tanúvallomások, illetve körülmények, mint bizonyítékok, mégis a másodfokú bíróság álláspontja szerint e kétségek nem érik el azt a szintet, amely az ellenkező meggyőződés kialakulásához elégséges lenne, sem külön-külön, sem összességében értékelve a tanúvallomásokat és bizonyítékokat.

Valóban **B. A** titkárnőként, **Sz. M**, **J.Z.T** és **G.I** ügyfélként mind dr. ... ügyvéd érdekeltségi köréből kerültek ki. Tény az is, hogy **J.Z** tanú neve csak a peres eljárás későbbi szakaszában merült fel - aki azt bizonyíthatta, hogy a már korábban bejelentett **Sz. M**sal együtt keresték az ügyvédet, és mindketten látták, hogy az ügyvéd két személlyel, köztük **N. M**sal távozott az örökhagyó házából a végrendelet aláírása napján.

A házi orvos, **Rné dr. B.M** és asszisztense, **Zs.Zné**, aki egyúttal az örökhagyó szomszédja volt, tanúkkal kapcsolatban azonban érdekeltségi viszony nem merült fel. Ők is mindketten látták **N. M** az örökhagyó háza előtt - egyikük bemenni, másikuk kijönni - az ügyvéddel és a másik végrendeleti tanúval együtt a végrendelet aláírásának napján. A házi orvos és az asszisztense érdektelen tanúvallomását az a tény sem rontja le, hogy az orvosi dokumentáció elírást tartalmaz.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság azon ténymegállapításával, hogy **N. M** végrendeleti tanú jelen volt dr. ... ügyvéddel és **G.I** tanúval együtt az örökhagyó lakásán a végrendelet készítésekor.

Osztotta a másodfokú bíróság a felperes fellebbezésében írt azon véleményét, hogy nem szükséges az örökhagyó azonosításához az örökhagyó személyi igazolványának ellenőrzése a tanúk részéről. A bírói gyakorlat e szigorú értelmezéshez képest megengedőbb, mert egyéb más módon is kialakulhat a tanúkban az a meggyőződés, hogy a végrendeletet előttük aláíró személy azonos a végrendeletben írt örökhagyóval. A felperes által felhívott jogeset (Kúria Pfv.I.21.846/2011.) azonban más tényálláson alapul, hiszen ott az ügyvéd által tanúként magával vitt titkárnő számára az örökhagyó személyazonosságának hitelt érdemlő módon történő megállapításához alapot adott az, hogy az örökhagyó személyi adatait ismerte, mert azokat az ügyvéd diktálta le előtte neki. Jelen esetben azonban az örökhagyót korábban nem ismerte **N. M**, és ő maga a végrendeletet nem olvasta. Ez kétség kívül megállapítható a végrendelet aláírásakor jelenlévők egybehangzó nyilatkozata alapján.

Ezért a másodfokú bíróság vizsgálta a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az egyéb körülményeket arra vonatkozóan, hogy **N. M** tanú meggyőződhetett-e néhai **G.J** örökhagyó személyazonosságáról.

Dr. ... ügyvéd előadása szerint (dr. **T.S** közjegyző iratai között 679/2009/60. szám alatt iktatott összefoglaló) a végrendelet keltének napján kétszer járt az örökhagyónál, első ízben 2009. október 12. napján délelőtt **G.I** tanúval és **B. A** titkárnővel, akit szintén tanúként vitt magával. Az örökhagyó végrendeletét már korábban kézzel lejegyzetelte az ügyvéd, ezen a napon délelőtt a legépelt végrendeletet és az annak elkészítésére vonatkozó ügyvédi megbízási szerződést vitte magával. Ekkor mégsem került sor sem a megbízási szerződés, sem a végrendelet aláírására, mert mindkét okirat elírást tartalmazott: Dr. **T.S** közjegyző iratai között 706/2009/1. szám alatt iktatott megbízási szerződés 1.1. pontja szerint néhai **G.J** akként kívánt végrendelkezni, hogy minden ingó és ingatlan vagyonának örökösévé **E.Snét** jelölte ki. Ugyanezen megbízási szerződés 1.2. pontjában néhai **G.J** megbízó a folyamatban levő hagyatéki eljárásban volt felesége, „néhai **G.J**né sz. **P.J** után örökölendő vagyonává **G.I**t jelölte ki”. A végrendelet pedig felperes örökös személyi adataiban tartalmazott elírást. Az elírások kijavítása érdekében az ügyvéd és az akkor jelen lévő két tanú - **G.I** és **B. A** - visszament az ügyvédi irodába azzal, hogy a délutáni órákban ismét felkeresik az örökhagyót a kijavított okiratok aláírása céljából. **B. A** azonban délután már nem ért rá, ezért kérte fel az ügyvéd **N. M** tanúzásra az irodában. Így **B. A** helyett, **G.I** mellett **N. M** tanú kísért el dr. ... ügyvédet ismételten néhai **G.J** otthonába.

Amennyiben határozott és következetes állításával ellentétben **N. M** tanú valóban jelen volt a végrendelet tényleges délutáni aláírásakor, tanúzása akkor érvényes, ha néhai **G.J** örökhagyó személyazonosságáról valamilyen módon meggyőződött. Az itt történetekről három személy tanúvallomása áll rendelkezésre: **N. M** mindvégig

következetesen állította, hogy G.Jt nem ismeri, vele nem találkozott, így nem is mutatkozott be neki (19. és 26. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt tanúvallomása, 19/A/3. alatti közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozata + a hangfelvétel). G.I tanú oly módon azonosította G.Jt, hogy bemutatkoztak egymásnak, de arról nem tett nyilatkozatot, hogy N. M és G.J is bemutatkoztak-e egymásnak (19. számú jegyzőkönyvbe foglalt vallomása). Dr. ... ügyvéd tanúvallomásában (19. számú jegyzőkönyv) úgy nyilatkozott, hogy a tanúk bemutatkoztak G.Jnek. Ebből nem következik az, hogy G.J bemutatkozott N. Mnak.

Az a körülmény, ami egyértelművé tehetné N. M előtt, hogy a végrendelet tevő személy G.J örökhagyó maga, az a végrendelet, illetve a végrendelet készítését lehetővé tévő megbízás felolvasása lehetett - hiszen mindkét okirat tartalmazta az örökhagyó nevét és személyi adatait. G.I és dr. ... ügyvéd is határozottan állították, hogy a végrendeletet az ügyvéd felolvasta, kérdése, észrevétele G.Jnek nem volt.

A megbízási szerződés felolvasására nincs adat a periratok között. A megbízási szerződés súlyos tartalmi hibát és elírást rejtett, amely ugyanaznap délelőtt kiderült: G.It részleges örökösévé nevezte ki, amely ellentétben állt a végrendelet tartalmával, miszerint felperes a kizárólagos örököse minden ingó és ingatlan vagyonának, továbbá felperes neve is elírásra került E.Snéként.

Az ítéltábla a rendelkezése álló okiratokat és bizonyítékokat egybevetve, együttesen értékelve - így dr. ... ügyvéd, G.I és N. M tanúvallomását, valamint a 2009. október 12. napján kelt megbízási szerződést és végrendeletet - arra a meggyőződésre jutott, hogy sem a megbízási szerződés, sem a végrendelet nem került felolvasásra az örökhagyó és a tanúk együttes jelenlétében, aláírást megelőzően.

Ha a végrendeletet szerkesztő ügyvéd felolvasta volna a végrendeletet, akkor egyértelműen kiderült volna mind a négy aláíró számára, hogy az örökösnevezést nem tartalmaz. A 2. pontban írt mondat befejezetlen, éppen az a szó hiányzik belőle, hogy halála esetén vagyontárgyait felperesre *hagyja* az örökhagyó. Ez a hiányosság a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőnek feltűnt, éppen emiatt találta a végrendeletet érvénytelennek, és ezért adta át a hagyatékot ideiglenes hagyatékátadó végzéssel a törvényes öröklés rendje szerint.

Ha dr. ... ügyvéd felolvasta volna hangosan a végrendeletet, arra is fény derült volna, hogy a végrendelet 1.4. pontjában írtak ellentétben állnak a megelőző pontokban írtakkal. A végrendelet 1.2. pontjában ugyanis nem ingatlan, hanem bankszámlán lévő összeg szerepel, és „ingatlanok” helyett csak egy ingatlan került megjelölésre.

Nyilvánvalóan a megbízási szerződés sem került felolvasásra, hiszen abban benne maradtak a már részletezett pontatlanságok, ellentmondások.

A fenti körülmények a bizonyosság erejével utalnak arra, hogy a végül aláírt - ezzel okirati minőségre emelt - szövegtervezetek sem az okiratszerkesztő ügyvéd általi felolvasás, sem az örökhagyó általi elolvasás útján újbóli ellenőrzésre nem kerültek, különben - dr. ... és G.I tanúvallomásából következően - az örökhagyó a délelőtti

javítási igényének megfelelően újból kérte volna a megfelelő szövegkorrekciókat az eljáró ügyvédtől (feltéve, hogy egyébként végrendelkezési képességgel bírt).

A fenti kirívó ellentmondások dr. ... és G.I tanúk vallomását - a végrendelet felolvasására vonatkozó részükben - hiteltelenné teszik. Az ő hiteltelen vallomásuk így nem döntheti meg N. M tanúnak azt a mindvégig következetes állítását, hogy néhai G.J örökhagyót nem azonosította. Egyéb bizonyíték pedig nem állt rendelkezésre N. M tanú vallomásával szemben, N. M tanú belső meggyőződésének alakulására.

A fentiekre tekintettel a néhai G.J-től származó, Zen 2009. október 12. napján kelt írásbeli magánvégrendelet érvénytelen a Ptk.631.§-ának a) pontja alapján, mivel N. M tanú a végrendelkező személyazonosságának tanúsítására nem képes.

Az érdemében helyes elsőfokú részítéletet a másodfokú bíróság ezért helybenhagyta pontosítással. A részítélet jellegéből adódóan csak a kereset egy része felől rendelkezhet; a jelen esetben az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában kifejtettek szerint csupán az I-XXXI. rendű alperesekre vonatkozik, ennyiben pontosította a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát.

A felperes az I-XXXI. rendű alperesek vonatkozásában pervesztes lett, ezért ő köteles viselni mind az elsőfokú, mind a másodfokú perköltséget a Pp.78.§-ának (1) bekezdése alapján. A feljegyzett illetéket illetékfeljegyzési joga folytán az Itv.74.§-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó Kmr.13.§-ának (2) bekezdése alapján a felperes a Magyar Állam javára külön felhívásra köteles megfizetni 1.954.200 forint összegben (Itv.46.§-ának (1) bekezdése).

Az ügyvédi munkadíjat a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) bekezdés a) és b) pontja alapján - figyelemmel az (5) bekezdésére és 4/A.§-ára is - állapította meg, a 24.427.351 forint pertárgyérték alapulvételével.

P é c s , 2013. szeptember 5.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, dr. Vogycska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró